

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Caput XV. Visione cælesti vir dignitate et et virtute præclarus obsidionis
Thessalonicensis tempore honoratur, eaque, pro Thessalonica stare S.
Demetrium, edoctus, cives ad fortitudinem excitat a.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

A. JOANNE
THESSAL. AR-
CHIEP.

D

CAPUT XV.

Visione caelesti vir dignitate et virtute praelarus obsidionis Thessalonicensis tempore honoratur, eaque, pro Thessalonica stare S. Demetrium, eductus, cives ad fortitudinem excitat a.

Vir praelarus, durante obsidione Thessalonicensi, e visione caelesti,

Cum enim belli praedicti b dies tertia, qua et civitati audaciam divinitus additam fuisse, ante narravimus, illuxisset, vir quidam nobilis, vitaeque conditione clarus, corde autem simplici clarior, illustrium etiam, ut vocantur, dignitate condecoratus, de quo forte etiam scriptum est, Innocentes et recti adhaeserunt mihi, seipsum, ut dixit, in somno, quemadmodum autem ab iis, qui accuratius loquuntur, melius est dictum, in ecstasi factus ante sancti templi, quod gloriosissimo martyri Demetrio sacrum est, fores stantem vidit; Et ecce, duo quidam ait, pulchri aspectu corporeque permagni visi mihi sunt c, qui foris ingredi ipsum tribelon d, corporisque imperatoris custodes esse videbantur. Ac unus illorum vociferatus est: Ubi est horum locorum dominus? Aderat autem in principe templi loco ministrorum ejusdem unus, ac respondens dicebat: Quid illo indigetis?

qua S. Demetrium, ad daubus viris, angelorum speciem praeferebant

150 Illi autem reposuerunt: Dominus, ut illi responsum feramus, nos misit. Iste autem sacerum illis ciborium ostendit dicens, Ibi est. Viri, quorum aspectus angelorum Dei aspectui erat similis, loco appropinquantes famulo dixerunt: Pulsa ac nos ipsi renuncia. Ego autem tremore circumseptus secutus ipsos a tribelsum, ac ante unum sacri ciborii intercolumnium steti, quid ex imperatoris parte Sancto annuntiarent, discere desiderans. Famulus autem ciborii januas pulsavit, statimque sanctissimus ac gloriosus Christi Martyr intrinsecus aperuit, januisque, ita ut mihi indigno etiam appareret, praesens adstitit. Ego autem, vultum ejus, qui angeli speciem praese ferebat, videre hand sustinens, in faciem cado. Specie enim picturam, in antiquioribus ejus imaginibus expressam, referebat e; color autem vultus ejus fulgorem, radiis solaribus similem, emittebat, ita ut, cum in faciem jacerem, vultus meus, lumine me perstringente, pavimenti repercussione splenderet. Ac pronus quidem procumbens, quid invicem dicerent, auribus percipere studui, benignaeque salutem Sancto impertiri viros audio.

missique a Deo, Thessalonicum, inimicis tradendam, ut relinquit,

151 Ipse autem dicit eis: Gratia sit vobiscum: cujus autem rei causa venistis ad me? Dicunt viri: Nos Dominus ad sanctitatem tuam misit, haec tibi significans: Ocyus exiens veni ad me; civitas enim inimicis tradetur. Ego vero, cum id audivissem, turbatus, reique dictae dolore confusus in manus meas surrexi, sursumque paulisper suspiciens misericordem illum ac commiserantem Martyris, vere clementis civitatemque amantis, vultum maestitia turbatum ac tristem esse, aspicio, inclinatamque in terram, cumque multum temporis transisset, silentiumque ineffabile factum esset, lacrymas ejus per genas illas, quae divinitatis quamdam speciem praeferebant, cadentes vidi,

Επιφωσκούσης γὰρ τῆς τρίτης ἡμέρας τοῦ προρηθέντος πολέμου, ἐν ἧ καὶ τὸ θάνατος θεόθεν ἐγγενέσθαι τῆ πόλει προϊστορήσαμεν, ἀνὴρ τις εὐγενὴς καὶ ἐπίδοξος κατὰ τὸν βίον, τῆ ἀπλάστῃ καρδίᾳ τυγχάνων ἐπιδοξότερος καὶ τῆ τῶν καλουμένων ἰλλουστρίων ἀξία τετιμημένος· περὶ οὗ τάχα καὶ γέγραπται· Ἄνακτοι καὶ εὐθεῖς ἐκόλλωντό μοι, ἴδεν ἑαυτὸν, ὡς ἔφη, καθ' ὕπνου, ὡς δὲ ἀκριβέστερον τοῖς γνησιωτέροις ἐλέγη ἐν ἐκστάσει γενόμενος, ἐστῶτα πρὸ τοῦ τριβήλου τοῦ ἁγίου ναοῦ τοῦ πανευδόξου μάρτυρος Δημητρίου, καὶ ἰδοὺ, φησὶν, δύο τινὲς εὐειδεῖς καὶ εὐμεγεθεῖς ὄφθησαν μοι, εἰσελθόντες ἔξωθεν ἐν αὐτῷ τῷ τριβήλῳ οὗς καὶ ἰδοὺσαν βασιλέως εἶναι σωματοφύλακας, καὶ ὁ εἰς αὐτῶν ἐβόησεν φωνή· ποῦ ἐστὶν ὁ κύριος τῶν ὁδοῦ; ὄφθη δὲ ἐν τῇ βασιλικῇ τοῦ ναοῦ εἰς τῶν ὑπηρετῶν αὐτοῦ, καὶ ἀπεκρίθη λέγων· τί αὐτοῦ χάριαν ἔχετε;

150 Οἱ δὲ εἶπαν, ὁ δεσπότης ἡμᾶς πέποιμε μνηύσαι αὐτῷ ἀπόκρισιν· ὁ δὲ ὑπεδέκων αὐτοῖς τὸ ἄγιον κιβώριον λέγων, ἐνταῦθα ἐστὶν· οἱ ἄνδρες, ὡς ἡ θρασις ἦν ὡς ἀγγέλων Θεοῦ, πλησιάσαντες τῷ τόπῳ εἶπαν τῷ ὑπηρετῇ· κρούσον καὶ μνήσον ἡμᾶς αὐτῷ· ἐγὼ δὲ θάμβει περιβληθεὶς συνηκολούθησας αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ τριβήλου, καὶ ἔστην πρὸ ἐνὸς μεσοστήλου τοῦ ἁγίου κιβωρίου, προσδοκῶν μαθεῖν τί ἀναγγελοῦσιν παρὰ τοῦ βασιλέως πρὸς τὸν ἄγιον· ὁ δὲ ὑπηρετὴς ἔκρουσεν εἰς τὰς θύρας τοῦ κιβωρίου, καὶ παραχρῆμα ἤνοιξεν ἐνδοθεν ὁ πανάγιος καὶ ἐνδοξὸς μάρτυς τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔστη πλησίον τῶν θυρῶν, ὡς καὶ ἐμοὶ τῷ ἀναξίῳ φαίνεσθαι αὐτὸν· ἐγὼ δὲ πίπτω ἐπ' ὕψην, μὴ φέρων ὄρα τὸ ἀγγελιοειδὲς αὐτοῦ πρόσωπον· ἦν γὰρ τῆ ἰδέα κατὰ τὴν γραφὴν τὴν ἐν ταῖς ἀρχαιοτέροις αὐτοῦ εἰκόσιν ἐγγεγραμμένην· ὁ δὲ χρῶς τοῦ προσώπου αὐτοῦ λαμπρόνως ὡς ἡλιακῶν ἀστέρων ἀπέπεμπεν, ὡς καὶ ἐπ' ὕψην κεκείμενος καταλάμπεσθαι τὸ πρόσωπόν μου τῇ ἀντιτύπῃ τοῦ ἰδάφους, τῆς αἰγῆς με περιστραπτούσης, καὶ κεκείμενος δὲ πρηνῆς ἐπιμελῶς τοῖς ὡσὶ προσέχων, τί ἂν λαλήσαιεν πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἀκούω βῆτιπε ἠσπάζαντο οἱ ἄνδρες φιλοφρόνως τὸν ἄγιον.

151 Ὁ δὲ λέγει πρὸς αὐτοὺς· ἡ χάρις μετ' ὑμῶν· τίνος δὲ ἐνεκεν ἐσκέλητε πρὸς με; λέγουσιν οἱ ἄνδρες· ὁ δεσπότης ἀπέστειλεν ἡμᾶς πρὸς τὴν ἀγιότητα σου, ταῦτά σοι δηλώσας· ταχέως ἐξελθὼν δεῦρο πρὸς με· ἡ πόλις γὰρ τοῖς ἐχθροῖς παραδίδεται· ἐγὼ δὲ ἀνάσας παραχθῆς, καὶ συγχυθεὶς τῇ ὁδῷ τῆ λέγου, ἀνίστην ἐπὶ τὰς χεῖράς μου, καὶ ἀνακίψας ὀλίγον, ὄρα τὸ φιλόνηρον, καὶ συμπαθεῖς ἐκείνο πρόσωπον τοῦ ὄντος οὐκ ἐπιφρόνως καὶ φιλοπόλιδος μάρτυρος συγχευμένου τῇ λύπῃ καὶ κατάστυγνον, καὶ εἰς γῆν νενευκός, καὶ πολλὰς παρωχησίας τῆς ὄρας, καὶ ἀφάτου γενομένης σιγῆς, ἴδον αὐτοῦ τὰ δάκρυα διὰ τῶν ὑπηρετῶν ἐκείνων παρῶν καταβαίνοντα, ὡς τὸν ὑπηρετῆν εἰπεῖν πρὸς τοὺς ἄνδρας, τί τὸν κύριόν μου τῇ θλίψει κατεβαπτίσαστε; ἀληθῶς εἰ προεργάζειν τὸν σκοπὸν

A σκοπόν ὑμῶν, οὐκ ἐμήνου ὑμᾶς αὐτῆ. Τότε τὸ Θεολόγον αὐτοῦ ἀνοίξας στόμα ὁ ἅγιος, εἶπεν τῷ ὑπηρετῇ, ἄφες αὐτοὺς, σύνδουλοί μου εἶσιν, καὶ ἂ ἐλευθέρωσαν, ταῦτα καὶ ἀπήγγειλαν.

152 Λέγει δὲ πρὸς ἐκείνους, Ἀληθῶς ταῦτά μοι δεδήλωκεν ὁ δεσπότης; Οὕτως παρέστη τῷ κράτει αὐτοῦ, ἵνα τηλικαύτη πόλις τσακαίταις γενεαῖς τοῖς ἰδρωσίν αὐτοῦ, καὶ τῷ αἵματι τῆς τιμῆς αὐτοῦ πλευρᾶς οικοδομηθεῖσα τῇ πίστει, νῦν ὑπὸ τῶν ἀνημέρων Σηρίων τούτων διασπασθῆ; Ταῦτα τῇ φιλανθρωπία αὐτοῦ ἤρεσαν; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἄνδρες, εἰ μὴ ταῦτα παρέστη αὐτῆ, οὐκ ἂν ἀπετείλεν ἡμᾶς πρὸς τὸ Θεοτίμητον τῆς ψυχῆς σου. Τότε πλέον τῇ καταφεία συνθρωπιάσας ὁ ἅγιος, καὶ ἐν πολλῇ ἰσχύϊ κεινῶν τὴν κεφαλὴν ὡσπερ τὴν βουλευόμενος, σὺν Ἐλίφει πολλῇ ταύτην ἔδωκεν τὴν ἀπόκρισιν ἡ γὰρ πολυστέφανος αὐτοῦ λαλίᾳ, καὶ ἡ κατασχομένη τῆς γλώττης φωνὴ ἐδήλου τὴν περὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ συμπάθειαν, ἡμετρον αὐτῷ τὴν λύπην γενήσασαν ἡ ἀπεκρίθη οὖν τοῖς ἀνδράσιν, πορευθέντες, ἀδελφοί, εἰπατε τῷ ἀγαθῷ δεσπότη, ταῦτα λέγει ὁ οἰκίστης σου καὶ γνήσιος δούλος Δημήτριος.

B 153 Σὺ, δεσποτα, κύριος εἰ καίου καὶ τῆς πόλεως, καὶ παντὸς τοῦ κόσμου, καὶ ὡς ἔχον ἐξουσίαν ἐκέλευσάς μοι οἰκεῖν ἐνταῦθα μετὰ τῶν δούλων σου, πῶς σὺν δύνამαι καταλείπειν αὐτοὺς ἐν τηλικαύτῃ ἀνάγκῃ, καὶ ἀναχωρεῖσαι, ἢ ποῖα προσώπῳ θεάσωμαι τὴν ἀνάλωσιν τῆς πατρίδος μου; ποῖα δὲ μοι ζωὴ τῶν πολιτῶν μου ἀπολλυμένων, ἀλλὰ μάλλον ὡσπερ εὐωχουμένων αὐτῶν, πνευματικῶς συνήμην αὐτοῖς, οὕτω καὶ ἀνοδυνοῦντων αὐτῶν οὐκ ἀπολεσθήσομαι αὐτῶν ἄλλ' ἢ σοφόμενον αὐτῶν, συσώζομαι, ἢ φθειρομένον αὐτῶν συναποθνήσκω αὐτοῖς ἡ καὶ οὐ γὰρ αὐτὸς καίτοι δεσπότης ὑπάρχων τὴν ψυχὴν σου τέθεικα ὡς ποιμὴν ὑπὲρ τῶν προβάτων ἑπίσταμαι δὲ ἀκριβῶς ὅτι οὐκ ἔστιν αἱ ἀμαρτίαι ἡμῶν τὴν εὐσπλαγγίαν σου, ὅτι τὸ ἔλεός σου μέγα ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ὁ θυμὸς σου ὁ δικαίος τῆς ἐπιστροφῆς ἡμῶν χρῆζει, οὐδὲ τῆς φθορᾶς ἔχον σὺν τῇ ἐξουσίᾳ ἀπάντων, ἀγαθὴ δεσποτα, ὁ κελύεις, ποιήσον εἰς ἡμᾶς ἡ γὰρ ὡς προείπον, ἢ σωζόμενον αὐτῶν, σώζομαι, ἢ διαφθειρομένον αὐτῶν, συναποθνήσκω αὐτοῖς.

154 Ταῦτα τοῦ εὐσπλαγγῶν λαλήσαντος μάρτυρος, ἀνεσφῆλε μικρὸν ἡ ταλαίπωρός μου ψυχῇ τῆς περιεχούσης αὐτὴν ἀδύνη; ἀποκριθέντες δὲ θῆθεν οἱ ἄνδρες, λέγουσιν τῷ ἁγίῳ ταῦτα κελύεις εἶπεν ἡμᾶς τῷ δεσπότη; λέγει ὁ ἅγιος, καὶ παρακαλῶ ἡρώτησαν ἐκεῖνοι, τί σὺν οὐκ ἔρχη μεθ' ἡμῶν, σκόπησον μὴ λυπηθῆ ὁ ἀποστείλας ἡμᾶς ὡς παρακουσθεῖς ἡ ἀπεκρίθη ὁ ἅγιος ἡ γὰρ οἶδα ὅτι αἰετὴν τὴν ὀργὴν αὐτοῦ προκαλεῖται ἡ φιλανθρωπία, καὶ τὴν ἀγαθότητα αὐτοῦ κριθεῖναι, ἀρμόδιον αὐτῇ δέδωκα τὴν ἀπόκρισιν καὶ ταῦτα εἶπων ἠσπάσατο τοὺς ἄνδρας, καὶ τῆς ἀγρυπνίας θύρας ἀποκλείσας, ἐν αἷς καὶ ἐστήκει, ἔνδον ἕμενον, μὴ ἀναχωρήσας ἡμῶν χερσὶ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ εὐθέως ἐγὼ, ὁ ἀμαρτωλὸς ἦλθον εἰς ἡμαυτὸν ὡς δὲ γὰρ τέλειον ἐποιώμην. Ταῦτα τεθέατο ὁ κἀλλιστος ἐκεῖνος ἀνὴρ καὶ φιλόθεος παραχρῆμα τε διὰ τοῦ τείχους παντὸς διαδραμόν, παρεβάρυνε τοὺς πόλτας, τοῦτο μόνον λέγων αὐτοῖς, Σαρσῆτε, ἀδελφοί, ὁ Ἀθλοφόρος μεθ' ὑμῶν ἐστίν, ἐλπίζωμεν δὲ εἰς Χριστόν, οὐχ ἄψεται ἡμῶν κακὸν ἐν τότε, ὡς προεγγραπται, καὶ τὸλμαν ἀνδρείας οἱ τῆς πόλεως ἡμῶν ἡμῶν, καὶ τῶν ἐχθρῶν κατεπήρουντο οἱ μὴ τὴν φωνὴν πρώτων ἀφίεναι δυνάμενοι τῷ μεγέθει τοῦ φέβου.

ita ut famulus viris diceret: Ut quid Dominum meum dolore obruistis? Vere, si intentionem vestram prescissem, vos ipsi haud denunciassetem. Tunc Sanctus os suum de Deo loqui solitum, aperiens, famulo dixit: Dimitte illos, conservi mei sunt, ac, quae imperata sunt, ea et nunciarent.

152 Dixit autem eis: Verene haec mihi significavit Dominus? Itane potentiae ejus, ut talis civitas, tanto tempore ejus sudoribus venerandique lateris sanguine in fide aedificata, ab immitibus illis feris dilaceretur, est placitum? Haec ne misericordiae ejus arrident? Responderunt viri; Nisi haec ei essent placita, nos ad venerandam strenuitatem tuam haud misisset. Tunc Sanctus, vultum magis praedolore demittens, caputque quietum, acsi deliberaret, longo tempore tenens, hoc magna cum anxietate dedit responsum; gemebunda enim ejus loquela, remissaque linguae vox ejus erga patriam commiserationem, quae immodicam ei tristitiam ciebat, manifestam faciebat; viris igitur respondit: Abeuntes, fratres, dicite misericordii Domino: Haec dilectus tuus genuinusque servus Demetrius dicit.

153 Tu, Domine, et meus et civitatis et mundi universi es dominus, ac tamquam dominatum obtinens, mihi, ut hic cum servis tuis habitarem, injunxisti: qui igitur eos in tali necessitate relinquere ac abire possim, vel quo vultu patriae meae interitum aspiciam? Qualis autem mihi, civibus meis perentibus, vita est futura? Enimvero, uti iis gaudentibus spiritualiter aderam, ita nec eosdem periclitantes relinquam, imo vel iis servatis, servabor in columis, vel perentibus commoriar. Etenim et tu ipsemet, utut dominus existens, animam tuam pro ovibus, ut pastor, posuisti, peccatis autem nostris, quia misericordia tua supra nos magna, iraque justa conversionem nostram, non mortem, vult, misericordiam tuam haud superari, probe novi. Cum igitur, optime Domine, res omnes in potestate tua habeas, nobis, quod vis, facias; ego enim, ut ante dixi, vel iis servatis, servabor in columis, vel perentibus iisdem commorior.

154 Haec benigno dicente Martyre, anima mea misera a dolore, qui eam detinebat, paulo convuluit. Respondentes autem, viri nempe, Sancto dixerunt: Haecne Domino dicere nos jubes? Reponit sanctus: Ita, obsecro. Rogarunt illi: Ut quid igitur haud venis nobiscum? Vide, ne, qui nos misit, ad iram velut contemptus provocetur. Respondit Sanctus: Iram ejus semper a misericordia praecoccupari, novi, benignitatemque ejus perspectam habens, responsum huic accommodatum dedi. Ac, cum haec dixisset, viros salutavit, argenteisque, in quibus et steterat, portis clausis, intro mansit, a nobis Christi Dei gratia haud recedens. Atque ego peccator, statim ad me (neque enim omnino dormiebam) redii. Haec vidit ornatis-simus Deumque amans vir ille, statimque per domos omnes discurrens civibus fiduciam addebat, eis dumtaxat dicens: Confidite, fratres, certaminum Victor vobiscum est; speremus autem in Christum, nec tanget nos malum. Ex tunc, ut supra scriptum est, qui civitatis erant, et fortitudinis audaciam induerunt, et, cum vocem primum praetimidis magnitudine edere haud potuissent, inimicos invadabant.

A. JOANNE
THESSAL. AR-
CHIEP.

admonitum,
monitis eo-
rum sese op-
ponentem,

E
civitatemque
relinquere
haud para-
tum cernit.

pro hac illam
stare, intelli-
git, hincque
exultans ci-
ves ad forti-
tudinem ani-
mat,

A. JOANNE
THESSALAR-
CHIEF.
visionemque
nonnullis
expouit. Au-
toris ad huc

155 Tandem autem familiarioribus suam omnem visionem prædictam luculenter exposuit, idque, cum a nobis, ut causam, ob quam mœnia adiens civitatis salutem omnibus affirmasset, edicere coactus atque impulsus fuisset. Cum hæc nobis gloriosissimus martyr Demetrius exhibuerit, veramque fuisse visionem, finis ostenderit, quam ea de re laudem gloriamve Deo retribuamus? Quem vero honorem affectumve ob misericordis voluntatis ejus magnitudinem deferamus Martyri, qui per infinitas suas erga nos miserationes Dominum nostrum ac Deum Jesum Christum imitatus est, animamque pro nobis indignis ac peccatoribus posuit, nec tantum Dominico decreto ad divinam misericordiam respiciens moras iniecit, verum etiam una cum hoc nobiscum se moriturum multum misericors respondit. O Sancta civitatemque amans ac misericors anima! O intellectus Deo gratus, voluntasque Deo placens, ac, quæ Sanctum decet, providentia!

animaver-
siones quæ-
dam, qui-
bus

156 Cum enim, rerum omnium Dominum Deum una cum injustis justum non perdere, nec in justorum sorte relinquere peccatorum virgam, perspectum haberet; esse autem et peccata nostra omnem intercessionis vim excedentia videret, atque, ut opinor, ne pro nobis intercedens non audiretur, veritus, datum illud divinitus in domo sua manendi civitateque non excedendi, ne quid ipse insolitum pateretur, civitasque quidquam malorum impendentium experiretur, consilium et inivit et executioni mandavit. Verum, quemadmodum coronam, quæ lapidem pretiosum unum ac solum in parte anteriori habet, ex auro adulterato factam, igne id expurgare procuratore domus volente, domus dominus ad auri adulterini expurgationem, ne ignis, aurum purgans, margaritæ simul splendori officiat, haud tradiderit, ita et tunc, cum infinitis nos mortibus propter multa scelera nostra digni essemus, civitatem Dominus haud perdidit, ne quid indigni cohabitanti nobis certaminum Victori accideret.

simulque
paucis post-
latis lucu-
brationem
suam clau-
dit.

157 At vero, dilecti, impense omnes oremus, viasque nostras secundum Dei voluntatem ambulemus, quo ad finem usque precibus atque operibus certaminum Victorem cohabitorem retineamus. Nos enim, hoc facto, et divinam assidue, quæ nos servet, contraque inimicos primum quidem spirituales, deinde vero etiam sensibiles muniat, ac pœna æterna eripiat regnoque cælesti donet, benevolentiam habebimus. Obsecro autem, fratres, ut cœtus vester, a Deo congregatus, ad misericordem Deum et pro civitate nostra, a Deo custodita, et pro universa pia Christianorum republica e tota anima ac virtute clamet, utque etiam, veluti abortivi, humilitatis meæ recordemini, maximam mihi hanc gratiam retribuentes, quod civis nostri et patroni ac post Deum domini, gloriosissimi dico martyris Demetrii, misericordes perenniterque memorandas miraculorum patriones, etsi ex parte tantum, veritate tamen, prout fas fuit, servata, a me conscriptas, auribus vestris, Deum martyresque amantibus, proposuerim, in Christo Jesu Domino nostro, cum quo regi Deo et Patri cum ipsius vivificante et Sancto Spiritu gloria et honor et adoratio ab omni creatura tribuitur ab initio et nunc et semper et in secula seculorum *gg.* Amen.

155 Εἰς ὑστερον δὲ τοῖς συνοικείοις ἰδίαν πᾶσαν τὴν ῥηθεῖσαν ὀπτασίαν τηλαυγῶς ἐξηγήσατο καὶ τοῦτο ἀναγκασθεὶς, καὶ εὐλαβείας παρ' ἡμῶν εἰπεὶν τὴν αἰτίαν, δι' ἣν κατὰ τοῦ τεύχους βαδίζων διεβεβαίωτο πᾶσαν τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως. Ταῦτα ἐνδείκνυται περὶ ἡμᾶς τοῦ πανενδόξου μάρτυρος Δημητρίου, καὶ ἀληθῆ τὴν ὀπτασίαν τοῦ πέρατος ἀποδείξαντος, τίνα αἶνον ἢ δοξολογίαν περὶ αὐτοῦ τῷ Θεῷ ἀντιθέσωμεν, ποῖαν δὲ τιμὴν, ἢ εὐνοίαν τῷ μάρτυρι παρασάγομεν, εἰσρόηρον τῆς αὐτοῦ πολυεσπλάγγου προβίσεως, ὅς διὰ τοὺς ἀπειρούς αὐτοῦ περὶ ἡμᾶς οἰκτιρμοὺς τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ Θεὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐμιμήσατο, καὶ τὴν ψυχὴν τέθεικεν ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἀναξίων καὶ ἀμαρτωλῶν, καὶ οὐ μόνον τὴν δεσποτικὴν κέλευσιν εἰς τὴν θεῖαν ἀφορρὴν φιλανθρωπίαν διανεβάλετο, ἀλλὰ καὶ σὺν αὐτῷ συνέκρινεν ἡμῖν ὁ πολυεσπλάγγος ἀπεκρίνατο. Ὡ ψυχῆς ἀγίας, καὶ φιλοπόθιδος, καὶ οἰκτιρμονος! ὃ συνέσεως θεοπαρόχου, καὶ βουλής θεαρέστου, καὶ οἰκονομίας ἀγορευτοῦ.

156 Ἐπειδὴ γὰρ ἠπίστατο τὸν τῶν ὄλων δεσπότην Θεὸν μὴ συναπολλύντα τὸν δίκαιον μετὰ ἀσεβῶν, μὴ δὲ ἕοντα τὴν βέβητον τῶν ἀμαρτωλῶν ἐπὶ τῷ κλήρῳ τῶν δικαίων· ἴωρα δὲ καὶ τὰς ἡμετέρας ἀμαρτίας, πᾶσαν ὑπερβανούσας πρεσβείας δύναμι, καὶ εὐλαβήσεις, ὡς οἰμαί, μὴ περὶ ἡμῶν ἰκετεύσας, παρακουσθῆ τὴν θεοδοσίαν ταύτην γνώμην, ἐβουλεύσατο τε καὶ διεπράξατο, μείνας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ μὴ ἀναχωρήσας τῆς πόλεως, ἵνα μὴ αὐτὸς παθεῖν τι τῶν ἀτόπων, μὴ δὲ ἡ πόλις πειραθῆ τῶν ἐπληρημένων κακῶν· ἀλλ' ὥσπερ στέφανον ἐν χριστῷ νεοθευμένου γενόμενον, ἔχοντα λίθου τιμὴν ἕνα καὶ μόνον κατὰ τὸ ἔμπροσθεν, θελότος τοῦ δικαιοῦ τῆς οἰκίας περὶ τούτου καταχρυσῶσαι πρὸς κάθαρσιν τοῦ κενεθδουλευμένου χρυσοῦ, ὁ οἰκοδεσπότης οὐ συγχώρησεν, ἵνα μὴ τὸν χρυσὸν κάθαιρον τὸ πῦρ τῆ λαμπρότητι τοῦ λίθου διαλυμανοίτο, οὕτως καὶ τότε, μωρὸν θανάτων ἀξίον ὄντων ἡμῶν δια τὰ πολλὰ ἡμῶν πλημμελήματα, οὐ κατέφθειρε τὴν πόλιν ὁ κύριος, να μὴ τι τῶν ἀναξίων συνοικεῖται ἡμῖν τῷ Ἄθλοφόρῳ προσγένηται.

157 Ἄλλ' ἐκτενῶς ἅπαντες δεηθῶμεν, ἀγαπητοί, καὶ τὰς πόρις ἡμῶν εἰς θεαρρεσίαν ὀδηγήσωμεν, ὥς ἂν μέχρι τέλους εὐχαῖς καὶ ἔργοις τὸν ἀθλοφόρον περικρατήσωμεν σύνιουν. Τούτου γὰρ ἡμῖν κατορθωμένου, καὶ τὴν θεῖαν ἀνευδούσως εὐμένειαν ἐξωμεν σὺζουσαν ἡμᾶς, καὶ τευχίζουσαν κατὰ τῶν νοσητῶν πρώτων πολεμίων, ἔπειτα καὶ τῶν αἰσθητῶν, καὶ ῥομιμένη ἡμᾶς τῆς αἰωνίου καλλίστης καὶ προξενούσας τὴν βασιλείαν ἡμῖν τὴν οὐράνιον· παρακαλῶ δὲ ὑμῶν, ἀδελφοί, τὴν θεοσύλλεκτον ἐκκλησίαν ἐν πάσης ψυχῆς καὶ δυνάμεως ἐκδοῦσαι πρὸς Θεὸν τὸν οἰκτίρμονα, περὶ τε τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν πόλεως καὶ περὶ τοῦ παντός τῶν Χριστιανῶν εὐσεβοῦς πολιτεύματος, καὶ ὡς περὶ τοῦ ἐκτρίματος μνήσθητε καὶ τῆς ἐμῆς ταπεινώσεως, ταύτην μοι μερίστην ἀντιδίδοντες τὴν χάριν, ἀνθ' ὧν τοῦ πολίτου καὶ προστάτου καὶ μετὰ Θεῶν δεσπότης ἡμῶν, τοῦ πανενδόξου λέγου μάρτυρος Δημητρίου, τὰς φιλανθρωπούς, καὶ ἀειμνήστους θαυματουργίας, κὰν ἐν μέρει, πλὴν φιλαληθῶς ὡς ἐνέστη, συγγραφάμενος, ταῖς φιλοθείας ὑμῶν παρεθέμην καὶ φιλομάρτυσιν ἀνοαῖς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ βασιλεῖ Θεῷ καὶ πατρὶ σὺν τῷ ζωοποιῷ αὐτοῦ καὶ ἀγίῳ πνεύματι ἢ δόξα, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ προσκύνησις ὑπὸ πάσης κτίσεως ἀναπέμπεται ἀπ' ἀρχῆς, καὶ νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

A

ANNOTATA.

A. JOANNE
THESSAL. AR-
CHIEP.

a Caput hoc in codice nostro † Ms. 198 vicibus duabus, altera nempe e bibliothecæ Vaticanæ codice 821, altera ex ejusdem bibliothecæ codice 797 exstat descriptum; eo autem modo, quo e duorum istorum codicum priori excerptum penes nos est, lectori hic exhibetur. Porro et a fol. verso 127 usque ad fol. 132 in codice olim Mazarinæo recensetur; in hoc autem, e quo illud haud exscribere atque adeo nec edere ob rationem, in Commentario prævio num. 19 allegatam, licuit, in capite quidem titulum sequentem præfert: Περὶ τῆς τῶν ἀγγέλων ὄπτασις, De angelorum visione; in titulorum vero, qui Operi præmittitur, elencho inscribitur: Περὶ τῆς ὄπτασις ἰλλουστρίου, De visione viri illustris. Neuter istorum titulorum, quid capite subjecto tractetur, sat explicate, ut consideranti patebit, exponit, hincque iterum ei alium, quem hic cernis, substituere est visum; verum etsi res ita habeat, tam unus, quam alter e duobus istis allatis titulis argumento suo utrumque quadrat, prior quidem, quod viri duo, quos S. Demetrium advenientes vir illustris in visione, sibi oblata, spectavit, angeli existisse e narrationis contextu videntur; posterior vero, quod visio, de qua tractatur, viri illustris visio, utpote cui vere fuerit oblata, reipsa existiterit. Ceterum ut et quid per Ἰλλουστρίον, Latine virum illustrem, hic modo intelligatur, perspicuum habes, adi in mediæ et infimæ vel Græcitatibus vel Latinitatis Glossariis ad vocabula Ἰλλουστρίος et Illustris Cangium, posteriorique loco invenies, tres passim apud auctores adnotari honoratorum gradus, Illustrium videlicet, clarissimorum et spectabilium, hosque interim, qui illustrium titulo, præfectis prætorio, præfectis Urbis, quæstoribus, magistris militum tribui solito, condecorabantur, primum locum obtinuisse.

B

b Id est, ab Avaribus et Sclavis, de quo binis capp. proxime prægressis, adversus Thessalonicam moti. Porro vel ea eo, quod hic sub ipsum capitis hujus initium particula γάρ, Latine enim, diversas orationis partes connectere ex officio solita, adhibetur, primitus fuisse ab auctore, quæ cap. tum præsentis, tum proxime antecedenti occurrunt, serie continua narrata, vix non indubitatum apparet.

E

c Angeli hi fuisse e narrationis contextu, uti in Annotatis ad lit. a jam monui, videntur. Certe, quin ab auctore pro angelis habili fuerint, vix dubitandum apparet.

d Ita vocabulum Græcum Τριβόλον Latine reddidi; verum in magnis Græcorum Menæis excusis, in quibus eadem, quæ hic, visio ad 26 Octobris diem narratur, Τριβόλον exaratur; ultra autem præstat lectio, non definitio. Ut interim, quid vox illa significet, lectorem edoceam, in Menæis loco cit. ita habetur: Ἀρχὴ δὲ τοῦτο τῆς πρὸς τὸν ναὸν εἰσόδου, καὶ μετῴριον τῶν πρὸς ἐσπέραν αὐτοῦ Σεταλῶν μεγάλων ὄσο κίβων, Est autem illud (tribolon videlicet seu tribelon, de quo proxime ante sermo ibidem fuit) aditus ad templum initium, duabusque magnis ejusdem columnis Thessalicensis occidentalem plagam versus vicinum; Tribolon ergo seu tribelon idem fortassis, quod Latine templi vestibulum, significat. Verum Cangius in Mediæ et infimæ Græcitatibus Glossario ad vocabulum τριβόλον, sine pro hoc legendum, quod quadriporticum seu atrium apud mediæ ævi scriptores significat, περιεσίου, subdubitat, meritoque id eum facere, propense existimarem, nisi hic Joannis Thessalonicensis locus, in quem isthac observo, Menæorum lectioni, quæ præterea e Metaphraste desumpta est, omnino faveret. Expendat interim etiam studiosus lector, quæ idem Cangius in laudato suo mediæ et infimæ Græcitatibus Glossario ad vocabulum περιεσίου observat.

e Apud Mabillonium, apud quem tom. 1 Analectorum pag. 86 et binis seqq. visio, viro illustri oblata, quæ cap. præsentis a Joanne narratur, ab Anastasio Bibliothecario pariter recensetur, de S. Demetrii, viro illustri apparentis, specie ita habetur: Erat enim species ejus non juxta speciem, quæ in antiquioribus ejus imaginibus est depicta; ut hic, spectato modo, quo apud nos hoc loco Joannes loquitur, auctorem hunc inter et Anastasium bibliothecarium haud conveniat.

C

f Hic præsens caput, prout apud nos e bibliothecæ Vaticanæ codice 797 descriptum exstat, terminatur; verum, prout ex altero Vaticanæ itidem bibliothecæ codice 821, e quo hic editur, descriptum pariter apud nos exstat, ea præterea, quæ hic sequuntur, complectitur, uti etiam prout in codice olim Mazarinæo exhibetur.

F

g Ita Joannes Thessalonicensis lucubrationem suam terminat, binis dumtaxat, quæ ad bellum spectant sanctumque Demetrium illustrant, argumentis expositis, quorum alterum quidem cap. 12, alterum vero cap. præsentis, hocque proxime prægressis duobus aliis absolvit. Atque ea quidem, quæ ibidem tractat, Joanne nondum episcopo, gesta fuere; plura autem, cum jam episcopus esset, in Thessalonicensium, ab inimicis pressorum, gratiam a S. Demetrio petrata fuere prodigia quæ tamen auctor ille in litteras haud misit. Ita ipsemet supra cap. 12 non obscure declarat. Audi etiam, qui auctor, qui Joannis Thessalonicensis lucubrationem continuavit, in codice olim Mazarinæo pag. 135 statim post verba, quibus hanc terminatam hic vides, loquatur. Διαύσιας, ἰνquit, παμμακάριστος πατήρ, ὁ ἠμώνιος καὶ τρόπος καὶ ἔργος καὶ ἡλιωτής τοῦ παρθένου καὶ ἡρατημένου Ἰωάννου μετὰ τὰς πλείστας αὐτοῦ διδασκαλίας, τὰς θεοστότους, καὶ πάντα ὑπερβανοῦσας λόγους θαυματουργίας τοῦ ὡς ἀληθῆος σωστέλλιδος καὶ Ἀθλοφόρου τοῦ Χριστοῦ Δημητρίου ὡς ἐν αὐτῇ αὐτοῦ ἐμφέρεται ἐκθέσει, ἐν μέρει σύνεργαλατο, ὡς οἶμαι, μὴ φθάσαι καὶ τὰς ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ γεγενημένας τῇ καθ' ἡμᾶς μεγαλοπόλει τῶν βαρβάρων ἀφάρτους πολιορκίας συντάξαι, ἢ διὰ τὸ πλησίον τῆς αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν πρὸς Θεὸν ἀποδημίας ταύτας γεγενῆσθαι, ἢ μᾶλλον καὶ ταύτας παρ' αὐτοῦ συγγραφείσας τοῖς μετ' αὐτὸν ἱερέας ἀποκρίψαι. Beatissimus pater noster, qui nominis ejusdem est, moribusque et operibus virginem dilectumque Joannem secundum ejus dogmata, numero plurima, æmulatur, datas a Deo sermonemque omnem superantes civitatis vere servatoris Christique certaminum Victoris DEMETRII miraculorum patraciones terminans, eas dumtaxat, uti ex ipsa ejus expositione intelligitur, ex parte conscripsit,

A. JOANNE
THESSAL. AR-
CHIEP.

psit, ad ineffabiles etiam, ut opinor, quæ temporibus ejus magnæ civitati nostræ obvenere, barbarorum obsidiones conscribendas non veniens, vel quod prope ejus a nobis ad Deum migrationem gestæ sint, vel potius quod illas, ab eo conscriptas, archiepiscopi, qui eum exceperunt, absconderint. *Joannes ergo obsidiones Thessalonicenses temporibus suis factas, miraculisque S. Demetrii illustratas, in litteras haud misit, uti ex hisce jam recitatis scriptoris anonymi, qui eum continuavit, verbis liquet; cum autem, per tempora Joannis, non ea, quæ integram ejus ætatem, sed quemadmodum ex iis, quæ infra lucubrationis suæ, proxime hic subjectæ, initio scribit, colligere fas est, episcopatus ejus durationem fuerint complexa, dumtaxat intelligat, apertissime sane indicat, civitatis Thessalonicensis obsidiones, cum Joannes jam esset Thessalonicensis archiepiscopus, evenisse, easque tamen ab eo omnes litteris haud esse commendatas. Ceterum Joannem Thessalonicensem lucubrationis, quam ejus nomine jam dedimus, vere esse auctorem, etiam collige e verbis proxime recitatis scriptoris anonymi, qui ea præfationis in modum lucubrationi suæ præmittit una cum aliquot aliis, huc non transcribendis, quibus sese Joannis Thessalonicensis lucubrationem jam datam continuaturum, edicit.*

MIRACULORUM

LIBER II

Auctore Anonymo

CAPUT I.

Sclavi ab obsidione Thessalonicensi, apparente sancto Demetrio, deturbantur, duæque illorum capitur, ac deinde etiam occiditur a.

Sclavi sub
Joanne
Thessaloni-
censi vici-
nis Thessa-
lonicæ locis
vastatis,
hanc etiam
b
c

Sub beatæ igitur memoriæ Joannis d episcopi spatu est factum, ut, quemadmodum dictum est, Sclavorum gens, numero infinito et ex Drogobitis, Sagodatis, Belegezetis, Bæonitis, Berzitis reliquisque, quæ primum uno ex ligno naves præparare didicerant, nationibus c congregata insolesceret, adeo ut per mare pugnans Thessaliamque omnem ac sitas prope illam et Græciæ insulas, quin adhuc et Cycladas insulas omnemque Achaiam atque Epirum totumque fere Illyricum atque Asiæ partem devastaret, plurimisque.... civitatis ac provincias habitatoribus vacuas efficeret d, simulque universa et præfatam hanc nostram Christi amantem civitatem oppugnare, eamque, ut reliquas, deprædari meditaretur. Deinde vero, cum et in hisce ejusdem C essent opinionis facti, naves, numero existentes infinitas, quarum singulas uno ex ligno parant, juxta plagam, quæ ad mare sita est, locarunt; reliqua vero multitudo innumera et ab Oriente, Septemtrione et Occidente custoditam hanc a Deo civitatem omni ex parte circumdare cœpit, familias suas promiscuas una cum earumdem suppellectile, in civitate post expugnationem sedem fixuras e, secum habens.

occupare
moliuntur;
summo hinc
timore cives
initio per-
cultantur:

159 Lacrymæ tunc erant, fluminis in modum effusæ, ejulatusque omnis civitatis populi, quod ineffabiles civitatum devastationes cædesque ac captivitates infinitas factas, de suo etiam interitu omni prorsus ex parte inaudiens, intellexisset, solo auditu emortui, præsertim quidem, quod neque indigenarum navigia, vel ad ea ex locis, quæ vicina erant, servanda, vel ad portus, hic existentis, ostium custodiendum relicta essent residua; timor vero civibus a Christianis iis, qui, cum in crudelis illius conflictus experimento captivi fa-

Εγένετο τοίνυν, ὡς εἴρηται, ἐπὶ τῆς τοῦ ἐν ὄσῃ τῇ Ἐμνήμη ἐπισκοπῇ Ἰωάννου τῶν Σκλαβίνων ἐπαρ-
θῆναι ἔθνος, πλῆθος ἀπειρον συναχθέν ἀπὸ τῶν
δρογοβιτῶν, σαγοδατῶν, βελεγεζιτῶν, βαιουνητῶν,
βερζιτῶν, καὶ λοιπῶν ἔθνων, πρώτως ἐφευρόντων,
ἐξ ἑνὸς ἕξλου γλυπτῆς νῆας κατασκευάσαι κατὰ
θάλασσαν ὀπισθαμένους, καὶ πᾶσαν τὴν Θετταλίαν καὶ
τὰς περὶ αὐτὴν νήσους καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἐτι μὴν καὶ τὰς
Κυκλάδας νήσους καὶ τὴν Ἀχαίαν πᾶσαν, τήν τε Ἠπει-
ρον καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ Ἰλλυρικῆ καὶ μέρος τῆς Ἀσίας
ἐκπορεύσασαι, καὶ ἀεικέτους.... πλείστας πόλεις
καὶ ἐπαρχίας ποιῆσαι, βουλεύσασθαι τε ὁμοθυμαδὸν
καὶ κατὰ τῆς εἰρημένης ἡμῶν φιλοχρίστου ταύτης πόλεως
παρατάξασθαι καὶ ταύτην, ὡς τὰς λοιπὰς, ἐκπορεύ-
σαι· εἶτα δὲ καὶ ἐπὶ τούτοις ὁμογνώμονες γενόμενοι,
ἄσπερ κατεσκευάσαν ἐκ μονοδένδρου γλυπτῆς νῆας,
ἀπειρους τὸν ἀριθμὸν ὑπαρχούσας, κατὰ τὸ πρὸς θά-
λατταν κατεστρατοπέδευσαν μέρος· τὸ δὲ λοιπὸν ἀνα-
ρίθμητον πλῆθος διὰ τε ἀνατολῆς, ἀρκτου καὶ δύσεως
δι' ὅλων τῶν μερῶν τὴν Θεοφρούρητον ταύτην περιστα-
χῆσαι πᾶν μὲθ' ἑαυτῶν ἐπιζύνας ἔχοντες τὰς ἑαυ-
τῶν γενεὰς μετὰ καὶ τῆς αὐτῶν ἀποσκευῆς, ὄφειλον-
τας ἐν τῇ πόλει μετὰ τὴν ἄλωσιν τούτους ἐγκαταστή-
σαι.

159 Καὶ ἦν τότε θάλασσα ποταμὸβέριθρα ἐκχέ-
μενα καὶ αἰμαγὰι τοῦ παντός τῆς πόλεως λαοῦ, ἐν τῆς
ἀπίσης μόνης νεκροθέντος, διὰ τὸ ἀκρηέναι αὐτοῦς
τὰς ἀπάτους τῶν πόλεων ἐκπορήσεις καὶ τὰς γεγενημέ-
νας ἀπειρους κατασφαγὰς καὶ αἰχμαλωσίας, καὶ ὅτι περ
παντὶ πανταχοῦ ἐπὶ τῇ ἐκείνων ἀπολεία εὐδοκίμη-
σαντας· ἄλλωστε δὲ μὴ ὑπολειφθῆναι πλοῖα τῶν ἐγγυ-
ρίων, ἢ ἐκ τῶν γεγενημένων πλησίον χώρων σεσῶσθαι,
ἢ ὑπάσχειν πρὸς παραφυλακίην τοῦ στομίου τοῦ ἐνθά-
θα λυμένους· δείλαν δὲ πλείω θέσθαι τοῖς πολιταῖς ἐν
τῶν ἀποφύγων Χριστιανῶν τῶν ἐν πείρᾳ τῆς αὐτῆς ἀνηλε-
οῦς παρατάξεως γεγενημένων αἰχμαλώτων· καὶ ἦν
τῆτε